

SUMARI

Morir	9
Ella	10
Renúncia	11
Un noi de disset	13
Acer inoxidable.....	15
Por	17
D'acer de Damasc i mànecs de fusta.....	20
Identitat	21
Excés de felicitat.....	22
<i>Spin-off</i>	23
Ningú.....	24
Matar el pare.....	26
Origen.....	27
Eixorca	28
La música	29
Mort pseudoliterària	31
El gat.....	33
La pipa plena	34
La neu	35
<i>Cover</i>	36
Fuetada	37

La Dama.....	38
De teves a meves.....	39
Amistat.....	40
El carrer de les Ànimes.....	41
Segon capítol.....	42
Destronada.....	43
Seqüela.....	44
Espòiler.....	46
Preqüela.....	48
Mitjó girat.....	49
Memòria.....	50
Desprestigiat.....	52
<i>Mater amatisima</i>	54
Mala llet.....	56
L'home llop.....	58
El sofà.....	60
L'home esquerp.....	62
Pervivència.....	65
Família.....	67
Plom.....	70
Enraonies.....	73
Nafrats.....	75
Morta.....	79
Guerres.....	82
<i>Biopic</i>	86
Eixorc.....	88
El metge.....	90
Cabaret.....	94
Agraïments.....	103

MORIR

NOMÉS D'ENTRAR A CASA, el pare t'engega el discurs de sempre. Que ja resa, ell, però que allà dalt no li fan cas. Que és massa vell, que no hi fa res en aquest món, que d'això i d'allò. Mai no gosa dir la paraula. Li respon que Déu està enfeinat i que per això no l'escolta. Que hauria d'estar content, amb la bona vida que ha tingut, que mira el veí del sisè, pobre, tan jove i tan desgraciat. Per distreure'l, agafes la cadira de rodes i li dius que anireu a fer una volta. Només de sortir del portal, a la vorera, un cos li cau a sobre. El veí, que no ha aguantat la dissort. Déu, tan ocupat, ha matat dos pardals d'un tret.

ELLA

DESFETA, LI DIC: «AIXÒ ÉS MALALTÍS. O la teva infermera o jo.» I només sento el silenci. Encegada, he oblidat que ara és mut. Quan fa tres lletres amb els dits, arreplego la serra i li tallo les mans abans que faci la quarta.

RENÚNCIA

EL MOSSÈN ÉS DE GHANA i, encara que al seu país es parlen més de vuitanta llengües, el mossèn és negat en el poliglòtisme. Domina l'àkan i se'n surt amb l'anglès colonial, però té molta feina amb el català.

Si a això hi afegim la reverberació que produeix el micròfon del púlpit, tenim mig poble divertit i l'altre mig, desesperat. No l'entenen. Vist el despropòsit, el mateix capellà proposa a un noieta de la població, també ghanès, però acollit fa temps en una masia i bon parlador, que li faci de professor i que l'acompanyi en el cas que hagi de fer una extremunció, cosa delicada que demana entesa amb el moribund, si encara està al cas. El xaval s'hi avé, no sense saber-li greu deixar de passar hores amb en Miquelet de can Mau, amic de l'ànima.

Arribat un vespre que el religiós ha d'anar a untar els olis, fa via amb el vailet. Aviat, el noi s'adona que agafen el camí de can Mau i es pregunta qui es deu morir al mas. No hi ha cap avi allà, que ell sàpiga. Dubta, perquè en Miquelet tampoc no xerra gaire de casa seva: ho arregla tot encongint-se d'espatlles i torna al joc de seguida. Fins i tot si duu morats al braç o alguna crosta a l'ull, encongeix les espatlles quan se li pregunta què ha passat, i diu tot just: «Res, el pare.»

Així que hi arriben, una munió de parents els fa passar cap a dins. El noi, al costat del clergue, prova d'ullar en Miquelet, però no el veu enlloc. Mentre enfilen l'escala, el

minyó sent una basarda fonda, un buit a l'estómac, pitjor que quan té un examen. No veu en Miquelet, no. Arribats a dalt i entrats a l'habitació, respira fondo. Qui està a les acaballes és el pare, enclotat al llit, tapat amb llençols i vànova, tot groc de cara i amb una ranera que fa angúnia. El pastor fa un pas endavant, mentre el noi traductor guaita la porta, amb ganes de tocar el dos. I allà hi ha en Miquelet, que l'està mirant. Tot i una crostota lletja a prop de l'ull, els llavis i la mirada li riuen. Ran de l'eclesiàstic i del llit, el noi ghanès també riu una mica. Però el pare de l'amic el clissa. «Negres de merda!», confegeix, entre xiulets de pit i gargalls que puguen i baixen. El mossèn, que domina l'àkan i se'n surt amb l'anglès colonial, però té molta feina amb el català, ho entén prou. Surt de la cambra i comunica a la família que el morent ha renunciat al sagrament. L'intendent li va al darrere i desxifra el missatge, tot enriolat.

UN NOI DE DISSET

TÉ EL MÓN EN CONTRA. Quan va a la fleca a buscar el pa, la dependenta sempre li torna el canvi malament: ho fa exprés, res de badades. En arribar a casa, el pa està ullat i n'hi falta la meitat. Si encarrega un lot en línia al supermercat, es descuiden alguna cosa quan l'hi porten. Mala fe. El dia que es decideix a tallar-se el cabell, el barber li fa al tres i no al dos. És perquè hi hagi de tornar abans i el negoci hi guanyi. Això mateix fa el podòleg, que li deixa les ungles llargues perquè les visites siguin sovintejades. Quan va al camp i l'equip perd, el partit estava arreglat: el contrincant era el favorit dels que manen. Al Centre Cívic, el diari bo sempre està agafat i la noia de recepció parla amb la boca tancada, no és que ell no hi senti. El sol s'amaga només que surti a passeig i el fred s'avança per fer-li la punyeta. En té seixanta-cinc acabats de fer i una salut que fa fàstic perquè ja és un jaió. A l'últim ingrés a Urgències, la noia el va haver de punxar tres vegades. Deia que no li trobava la vena. Resum: practiquen amb els vells. L'únic cosí que té no el truca mai per preguntar-li com està. Al vespre, cada dia es fa una truita: tots els ous tenen un rovell, no n'hi surt mai cap de dos. Fa anys que juga al mateix número i no li ha tocat mai la Grossa. Els de Vodafone li van donar el servei de baixa sense explicacions: és igual, no el necessita, el cosí tampoc no telefona. L'ascensor fa temps llarg que no funciona i ha de pujar per les escales

fins al cinquè. Hi han posat un con taronja al davant perquè ningú no l'agafi, sobretot els de fora: els de dins saben prou que està espatllat. Ha passat des que el van fer instal·lar, a mitjan dels setanta: ara va, ara no.

El dia que, en no veure el con, prem el botó i el botó s'il·lumina, no s'acaba de creure que la màquina vingui. Però, sí. Dubta i al capdavant s'hi enfila i pitja el cinc. La caixa va cap amunt a poc a poc, amb estossecs mecànics de tant en tant. Una locomotora antiga plena de xacres, tot i la reparació. De cop, el sotrac és gros i la bèstia inicia una davallada rabent i furiosa. En el moment de l'impacte, els òrgans interns s'escolen pel forat, i els ossos i les articulacions es parteixen en mil bocins. Com que està de sort i no es dona cap cop al cap, té temps de pensar que ara sap què va sentir la mare en el moment de l'impacte, tancada allà dins com ell, fa quaranta-vuit anys.

ACER INOXIDABLE

LA VICTÒRIA HA SUPERAT UN CÀNCER de mama, un herpes d'aquells que fan la volta com una serp i que una mica més se l'enduu al canyet, una infecció per coronavirus 19 amb pneumònia bilateral, i una pujada de sucre amb vòmits i deshidratació. L'ictus d'aquest desembre li va deixar la boca mig torta i un braç poc funcional, però ella garla a cor què vols i es corda els botons de les bruses, i pela les fruites i les verdures com si res. Viu en una casa apuntalada, amb un lloguer de fa cinquanta anys i la paret del capçal del llit que regalima d'aigua cada vegada que plou, perquè al costat fan obres i no han impermeabilitzat la mitgera. La mullena no li treu el son.

Se li va morir el germà amb qui havia viscut tota la vida, d'un refredat mal curat, i la soledat tampoc no l'amoïna: a les tardes mira la sèrie i, al matí, surt a prendre el sol cada dia, perquè és al món dels vius i, encara que un ull li comença a fer el ximple i hi veu entelat, en té un altre.

Avui l'han trucada de l'Ajuntament per dir-li que demà la visitaran l'alcaldeessa i la regidora de barri. Cent anys són cent anys. Quan li han explicat que li portarien flors i una escultura de ferro valorada en dos-cents euros que representa una dona, ha respost que de cap manera, que les flors les acceptava perquè quedarien molt bé a la tauleta de nit, però

que de l'escultura, ni parlar-ne. Que el ferro es rovella i s'acaba foradant o partint amb el mínim esforç. Que, si era per fer joc amb la seva salut, havia de ser d'algun altre metall molt més resistent.

El món dels vius ha rebut el LIX Premi Recvll de Narració “Joaquim Ruyra”, 2023 patrocinat per Ràdio Marina. El jurat estava format per: Maria Mercè Roca (presidenta), Eloi Falguera, Josep Maria Fonalleras, Jordi Llavina, Mònica Rabassa, Carles Rebassa, Francesc Robert i Salvador Roca.

© del text: Núria Martí Constans, 2024

© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2024

Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: febrer de 2024

ISBN: 978-84-1303-526-0

DL: L 97-2024

Impress a Arts Gràfiques Bobalà, SL

www.bobala.cat

« impress a **lleida** »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.